SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 20. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 31, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРСІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 31-го СІЧНЯ 1991 Ч. 20. РІК XCVIII.

МОСКВА ПОЧИНАЄ ВВОДИТИ ВІЙСЬКА ТАКОЖ ДО УКРАЇНСЬКИХ МІСТ

Львів (М.К. телефоном). — Згідно з указом президента СССР з диктаторськими повноваствами, міністерства оборони і міністерства внутрішніх справ, від 1-го лютого цього року військові регулярні частини і частини міністерства внутрішніх справ СССР, так звані чорноберетники, будуть введені також в Україну з метою посилення контролі міст і обласних центрів. Військо, озброєне автоматичною зброєю і панцерними автомобілями, допомагатиме нібито місцевим органам міліції і КГБ побороювати чорну торгівлю і злочини, а фактично само провокуватиме і здійснюватиме злочинні діла.

У вівторок, 29-го січня, відбулося надзвичайне засідання Львівської Обласної Ради, щоб обговорити питання нової ситуації і зайняти становище та протиставитись цьому черговому безглуздому імперському указові.

Справу С. Хмари розглядають в Женеві

Оттава (ОУПС). — Як повідомлялося в українській пресі, голова Світового Об'єднання Прихильників ДЦ УНР проф. Ярослав Рудницький з Канади інтервенював у справі Степана Хмари, між іншими, й у Міжпарламентарній унії в Женеві, Швайцарія.

У відповідь на це секретаріят цієї унії повідомив його листом від 10-го січня 1991 року про те, що при цій міжнародній організації створено Комітет у справі людських прав для парламентаристів і туди передано справу С.Хмари для дальших міжнародних акцій.

Дня 16-го січня проф. Я. Рудницький вислав доповняльні матеріяли в справі С. Хмари до Женеви.

СФУЖО стало членом групи неурядових організацій ООН

Ню Йорк (О. Процюк). — Відділ інформації Об'єднаних Націй повідомив листом з 30-го жовтня 1990 року, Світову Федерацію Українських Жіночих Орга нізацій, що її прийняли у членй міжнародних неурядових організацій, що співпрацюють з ООН.

Завданням цього з'єднання є поширювати інформації про працю ООН та її пляни, а також подавати до відома ООН та її агенції потреби населення, серед якого працюють їх члени. Також всі ці з'єднання можуть працювати разом для виконування спільних проектів, у яких всі зацікавлені, як також дораджувати ООН у ділянках, в яких вони є експертами.

Прийняття СФУЖО у члени міжнародних неурядових організацій — це свого рода признання для її праці і для тих організацій, що є її членами. Тут можна подати рад акцій, які або СФУЖО започаткувала, або брала в них участь, наприклад, створення Комісії Міжнародного Року Дитини, участь у міжнародних конференціях Декади Жінки тощо.

Тепер представниці СФУЖО будуть користуватися усіми правами неурядових міжнародних організацій, Відділом інформації ООН і будуть мати доступ до нарад комісій, які будуть відкриті для інших міжнародних неурядових організацій.

Почали висилку газети

Львів. — Редакція газети „За Вільну Україну" повідомила, що розпочала висилку часопису до всіх передплатників поза Україною летунською поштою. Видавці надіються на скору доставу газети до читачів в З'єднаних Стейтах Америки і Канаді.

Представництво газети в ЗСА запевняє усіх передплатників, що поверне пересланні гроші за передплату газети „За Вільну Україну", якщо вони не будуть отримувати газети.

Діяспора — це також частина України

Джерзі Ситі, Н.Дж. (Х. В-Ф) — Майже кожного дня до редакції нашого щоденника заходять цікаві особистості щоби відвідати, познайомитись, розказати чи просто тільки для того щоб поінформувати читачів цієї єдиної поза межами України щоденної газети про свої успіхи, невдачі, турботи, пляни та сподівання важливі для дальшого розвитку змагань матеріяка, як теж її росзіяного роду.

Цим разом нашими відвідувачами є касир і голова Фундації Приятелів Енциклопедії Українознавства. Слава Олесниця та Володимир Баранецький, а з ними також головний редактор Енциклопедії Української Діяспори д-р Василь Маркусь. Вони прийшли щоби на сторінках „Свободи" позвітувати перед завжди щедрою громадою про свої успіхи та майбутні пляни.

У редакції „Свободи" (зліва): В. Баранецький, С. Олесниця ка і В. Маркусь.

Розповідь починає голова фундації про чималі досягнення у праці Наукового Осередку в Сарселю, що його української громаді у спадщині для продовження ширення у світі правди про Україну залишив проф. д-р Володимир Кубійович. Тепер осередок діє під головуванням проф. Аркадія Жуковського. В. Баранецький звітує, що „після закінчення 10-го тому ЕУ-2 редколегія вже приступила до праці над додатковою книгою, котра включатиме поправки та доповнення. Також уже розпочато працю над Енциклопедичним Словником України французькою мовою. Водночас ідуть переговори зі знавцями енциклопедичного діла в Україні про спільне видання нового усучасненого довідника українською мовою. Повідомляє також про те, що майже закінчено в усіх країнах підготовчу працю до Енциклопедії Української Діяспори та просить головного редактора цього проекту д-ра В. Маркуся точніше розказати про цю працю.

Д-р В. Маркусь розповідає, що проект Енциклопедії Української Діяспори спонзорують спільно Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці та Фундація Приятелів Енциклопедії Українознавства з осідком в Нью Джерзі. Ці установи підписали договір з д-ром В. Маркусем, головним редактором ЕУД, на початку 1988 року. Вже понад два роки діє в Чикаго редакція ЕУД, що поставила собі за ціль зібрати усі існуючі факти, проаналізувати їх і науково представити образ українства поза материком. Він підкреслює, що „поза десяти томами Енциклопедії Українознавства, зведеної покійним проф. В. Кубійовичем, де діяспору представлено пропорційно до цілого українства, ми не

(Закінчення на стор. 3)

ДЕМОКРАТИЧНІ СИЛИ РЕСПУБЛІК КОНСОЛІДУЮТЬСЯ

Харків (УНІАР). — Тут 26-27-го січня відбувся з'їзд демократичних організацій з 10-ох республік СССР. В праці з'їзду взяли участь 161 делегат, які представляли 46 партій та організацій Азербайджану, Грузії, Вірменії, Казахстану, Литви, Латвії, Естонії, Білорусії, України і Росії. Головна ознака організацій та партій, учасників з'їзду — вони не мають керівних органів поза межами своїх республік. Від України взяли участь ПДВУ, ДПУ, НРУ, ПЗУ, УСС, соціял-демократи та інші партії. УРП взяла участь у з'їзді як спостерігач. На з'їзді виступили заступник голови ВР України Володимир Гриньов (ПДВУ) та Юрій Афанасьєв (Демократична Росія). На з'їзді ухвалено заяву такого змісту:

„Ми представники партій організацій та рухів, що їх поіменовано нижче, усвідомлюючи необхідність консолідації зусиль демократичних сил для мирної ліквідації тоталітарного режиму, утворення суверенних держав і демонтажу імперських, унітарних структур, заявляємо про створення Демократичного Конгресу незалежних партій, рухів соціял-демократичної, ліберальної, загальнодемократичної та національно-демократичної орієнтації.

Партії, організації та рухи-засновники мають намір вирішувати у рамцях Демократичного Конгресу такі завдання: узгодження позицій, організація спільних політичних акцій та інших видів взаємодії у вирішенні загальних для демократичного руху завдань; протистояння політиці диктату щодо республік, організація неначальницького опору спроби застосування проти них збройного насильства, економічного удушення, ідеологічного терору; формування громадської думки на захист демократії, незалежности та громадянського миру, проти розпалювання міжнаціональної ворожнечі, провокування безпорядків, підштовхування суспільства до громадянської війни.

Учасники Демократичного Конгресу активно сприяють захистові визнаних світовим співтовариством прав людини".

Вирішено також утворити єдиний інформаційний простір, який би забезпечував широкий та вільний обмін думками, документами, даними.

За прийняття документу проголосували майже всі делегати, проти один (Ліберально-Демократична Партія України), утримався — один (Партія вільної праці Росії). На вимогу балтійських делегатів з документу вилучено згадку про спів дружність держав. Ухвалено також низку документів, серед яких є звернення до народів та парляментів суверенних республік з такими пропозиціями: парляментам республік відкинути та не ратифікувати антиконституційні укази президента Горбачова, вимагати усунення президента та його кабінету: Павлова, Крючкова, Пуго, Язова, Кравченка, передачі усієї повноти влади Ради Федерації та парляментам суверенних республік. Учасники Демократичного Конгресу закликали народи суверенних республік відповісти на антиконституційні укази та дії президента і його команди громадянською непокорою. Представники 46 партій з 10 суверенних республік ухвалили також звернення до військовослужбовців збройних сил СССР, де, зокрема, сказано: „Ми бачимо майбутнє збройних сил СРСР у перетворенні їх на співдружність національних армій та закликаємо військовослужбовців не виконувати злочинних наказів політиків та генералів, не стріляти у народ". Ухвалено заяву з приводу проведення 17-го березня всесоюзного референдуму, де закликано до проведення республіканських референдумів з питання перетворення СССР на співдружність суверенних держав. Учасники Демократичного Конгресу вважають збереження Союзу ССР як унітарної чи федеративної держави недоцільним .

У Києві в незалежній пресі оприлюднено протокол про наміри, прийнятий на нараді представників політичних партій та громадських організацій України, яка відбулася 18-го січня.

Автори документи пишуть:

„Виходячи з реалій політичної ситуації в Україні, яка вимагає від усіх демократичних організацій та партій України граничного напруження сил та самовідданости в досягненні своїх програмних цілей, при всіх відмінностях у стратегії і тактиці боротьби, демократичні сили України мають одне спільне завдання , яке є визначальним в усіх програмах. Це — побудова демократичної правової держави та ліквідація монополії КПСС на владу в суверенній Україні.

З метою консолідації зусиль і координації дій в цьому напрямку, політичні партії, громадські організації та національно-культурні товариства вважають за доцільне утворення республ-

(Закінчення на стор. 3)

ВІДЗНАЧЕНО ПРОФ. Я. РУДНИЦЬКОГО

Лондон (БУІ). — Королівська заморська ліга, найбільш престижева організація британського комонвелту, що діє під патронатом королеви Єлисавети II в столиці Англії, відзначила 80-ліття проф. Ярослава Рудницького з Канади іменуванням його своїм почесним досмертним членом.

Як один із мотивів цього відзначення була видана праця цього вченого в Королівській комісії Канади в роках 1963-71. Його університетські успіхи в Канаді, Австралії, Великій Британії й інших країнах комонвелту, довголітня співпраця в з Британським музеєм та його бібліотекою в Лондоні тощо. Проф. Рудницький — перший українець, що отримав це високе відзначення ліги.

Б. Єльцин може стати жертвою змови КГБ

Вашінгтон. — Американські політичні коментатори Ровланд Еванс і Роберт Новак, покликуючись на неназваних чимих представників Адміністрації президента Джорджа Буша, повідомили, що КГБ — під шум близькосхідної кризи — підготовляє операцію, щоб фізично усунути голову Верховної Ради Російської федерації Бориса Єльцина.

Розправа з вільнодумними республіками, яка почалася у Прибалтиці, може перекинутися і на Росію, і в такому випадку арешт Єльцина не буде чимось несподіваним. Але Б. Єльцин може стати і жертвою „нещасного випадку", загинути в автомобільній чи летунській катастрофі.

Президент Дж. Буш, який зайнятий лише близькосхідною кризою, не має можливости розпорошувати сили своїх однодумців і „відкривати другий фронт". Американський нейтралітет, таким чином, надає певну свободу дій і можливість розправитися з „вільнодумцями".

Хоч американські політичні коментатори Р. Еванс і Р. Новак переважно не подають джерел повідомлень, що надходять до них, але їхні інформації в багатьох випадках відповідають дійсності.

Західній Європі грозить хвиля емігрантів зі Сходу

Відень, Австрія. — Минулого тижня тут розпочалась конференція представників 34-ох європейських країн, сигнаторів Гельсінкських угод для справ безпеки і співробітництва в Європі. Тим разом учасники розгляда дали в першу чергу справу евентуальної масової міграції, особливо тоді, як Совєтський Союз дійсно дозволить своїм громадянам свобідно виїжджати до будь-якої обраної ними країни. Загально сподіються, що приблизно 1,5 мільйонів емігрантів рушать в першу чергу до європейських країн, східніх і західніх. Більшість совєтських громадян, побоюючись драстичних змін політичної системи, розпеязаности КГБ, міністерства внутрішніх справ і міністерства оборони СССР, погіршення економіки і занепаду моралі взагалі, шукатимуть більш людяних країн для життя і праці.

Звертаючись до учасників конференції, генеральний секретар Європейської ради Кетерін Лялюмер перестерегла уряди країн-учасниць від самолюбних потягнень і закриття дверей перед „ногом" мільйонів емігрантів. Вона заявила, що західньоєвропейські й інші розвинуті економічно країни повинні випрацювати спільну еміграційну тактику і не обмежувати прийняття емігрантів тільки до одної національности. При цьому вона високо оцінила рішення Німеччини прийняти декілька тисяч турків з Болгарії.

Згідно з опінією спеціяльної комісії, яка працює в рамках згаданої конференції, Західня Европа мусить числитися з напливом більшої кількости емігрантів, починаючи одним мільйоном, а кінчаючи 30-ма мільйонами в дальшому майбутньому.

Більшість емігрантів на жаль не зможуть навіть отримати статусу політичних втікачів, як це було раніше, з огляду на демократичні процеси, які проходять тепер зокрема в країнах Варшавського Пакту, які ще недавно були сателітами Москви. Спротиву треба сподіватися від місцевого населення в багатьох країнах, зокрема тих, у яких підвищився відсоток безробіття.

Владімір Щербаков, керівник совєтського комітету праці і соціяльної допомоги, заявив, що він оптимістично дивиться на цю справу і не вірить, що аж така велика кількість захоче виїжджати на Захід. Але навіть значно менша кількість як її представили на конференції, може створити труд нощі для багатьох західньоєвропейських країн. Він однак підкреслив, що уряд Совєтського Союзу дотримає свого слова про свободу еміграції совєтських громадян. Верховна Рада СССР розглядає тепер додаток до закону, який значно улегшить усі процедури виїзду і видання пашпортів. Він, як і попередні совєтські представники, все таки сказав своє „але". Не відомо коли це станеться і чи вистачить паперу для надрукування аплікацій й інших документів.

Хоча ще нема масового виїзду, Польща вже почала обмежувати приїзд до тієї країни румунів і громадян СССР. Єдина Мадярщина не встановила ще жодних обмежень. Щербаков і це використав пропаґандивно, кажучи, що „коли ми накладали обмеження на виїзди, нас критикували, а тепер коли хочемо випускати, то чимало країн обмежують прийняття емігрантів". Він з усмішкою підкреслив, що, мовляв „між нами і вами немає різниці".

Вмійчасі хвиля емігрантів вже збільшується: Австрія прийняла покищо 15,000 східньоєвропейців, Мадярщина 40,000, Німеччина 130,000. Інші країни є тепер у процесі випрацювання програми для емігрантів.

У СВІТІ

ТУРЕЦЬКИЙ СУД в Анкарі наказав закрити ліву газету, яка, інформуючи про війну на Близькому Сході, закликала „робітників усіх країн" до протизаконних акцій і до поборювання імперіялістичних держав. В одному із чисел газети закликалось також профспілки в Туреччині виступити з гострим протестом і страйком проти участи Туреччини у війні з Іраком. Хоч формально Туреччина не приступила до коаліції в Савдійській Арабії, але як член НАТО дає дозвіл американським військовим літакам користуватися военними базами на своїй території.

ПІСЛЯ ЗАСІДАННЯ німецького уряду, канцлер Гельмут Коль заявив кореспондентам, що Німеччина не тільки вишле до Савдійської Арабії спеціяльні кораблі і апарати для прочищування води в Перській затоці забрудненої зумисним зливанням оливи з наказу Саддама Гуссейна, але, враховуючи непричасність Ізраіля у війні на Близькому Сході, територію якого однак час від часу бомбардує ракетами Ірак, вислати до тієї країни (тобто до Ізраіля) свої протиракетні системи „Пейтріот", „Гок" і „Роланд", якими розпоряджає німецька армія так звана „Бундесвер". Федеральний уряд в Бонні покищо не отримав від уряду Ізраіля офіційного прохання про допомогу, але після отримання такого звернення поважно розгляне можливості висилки. Очевидно, німецькі вояки не можуть бути послані для обслуги цих систем, тому їх мусять обслуговувати американські вояки, або Ізраіль прийме на вишкіл до Німеччини своїх військовиків. Досі Німеччина пожертвувала п'ять більйонів марок до фонду коаліції в Савдійській Арабії. Покищо амбасадор Ізраіля до Німеччини знаходиться в Єрусалимі, але після його повороту справа висилки німецьких протиракетних систем може стати дійсністю.

ВІЙНА І ЕКОНОМІКА БУЛИ ГОЛОВНИМИ СПРАВАМИ У ЗВІДОМЛЕННІ ПРЕЗИДЕНТА ДЖ. БУША ПРО СТАН УНІЇ

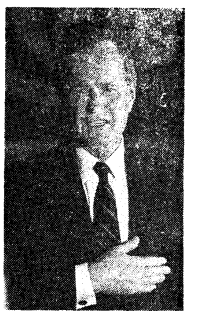

Президент Дж. Буш

Вашінгтон. — У вівторок, 29-го січня, президент Джордж Буш виголосив на спільній сесії Конгресу з участю членів Уряду, голів Департаментів, родини, запрошених гостей, зокрема з-посеред дипломатичного світу, шефа об'єднаних штабів армії і його численних співробітників, свою головну кожночасну традиційну промову, звідомлення про стан Унії, яка звичайно пере дається усіма головними радіо й телевізійними станціями.

Промова - звідомлення тривала не цілу годину і охоплювала цілий ряд справ і проблем, які сьогодні турбують Уряд і нарід З'єднаних Стейтів Америки, а посередньо також інші країни вільного світу. Очевидно, головними турботами під теперішню пору є три важливі справи: війна на Близькому Сході проти тирана Іраку Саддама Гуссейна, економіка і познаки рецесії в ЗСА та збільшення безробіття, а також тривожний розвиток подій в Совєтському Союзі, зокрема у Прибалтиці.

На думку Президента ЗСА із закінчення холодної війни між Заходом і Сходом, скористали усі, східньоєвропейські країни, колишні сателіти Москви зокрема, які знаходяться на шляху до повних демократичних свобід, хоч це не приходиться їм легко здійснювати. ЗСА і далі слідкуватимуть за розвитком подій в СССР і відповідно до цього реагуватимуть, шляхом безпосередніх розмов з керівниками Совєтського Союзу і на дипломатичному рівні. Подію у Прибалтиці, не уважаючи на війну на Близькому Сході 28-ох коаліційних держав світу, які не тільки теоретично підтримали резолюцію Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, але практично її здійснюють, щоб раз і назавжди покінчити зі справою загрози з боку тиранів і всякого роду диктаторів, які збираються накидувати свою волю іншим країнам світу.

Президент Дж. Буш заклика усіх американських громадян приготовитись до сприйняття подій у черговій декаді, яка, нема де правди діти, може бути дещо інакша від подій в минулому десятиріччі. „Багато залежатиме від нас самих. Ми американці дивимося на світ очима оптиміста, віримо в краще майбутнє, тому перемога в кожному відношенні буде за нами". Президент не мав на увазі, кажуть політичні спостерігачі й аналітики, тільки перемоти у війні, бо він, на здивування усіх присутніх, присвятив майже половину часу внутрішньоамериканським проблемам і економіці. Економіка, на його думку, не все розвивається так, як хоче Уряд, але „я хочу вас запевнити, що Уряд і Конгрес зробить усі можливі протизаходи, щоб не допустити до довготриваючої рецесії". Крім економіки Дж. Буш порушив справи дефіциту у державному бюджеті, який вже почав дуже помалу зменшуватися, шкільництво і виховання, потребу унезалежнення енергетики, зокрема оливи і оливних продуктів, зовнішню торгівлю, громадянські права, злочинство, яке в останньому часі дуже поширилося у багатьох американських містах, здоровельне забезпечення для конечно потребуючих, децентралізацію влади (більше влади для стейтів), відповідальність народу і Уряду за збройні сили ЗСА, зокрема тих вояків (коло півмільйона), які перебувають сьогодні в Савдійській Арабії і на кораблях, важливість існування збройних сил і технології, яка зберігає життя вояка. У цьому місці Президент пред ставив дружину ген. Норма на Сворцкопфа, головнокомандуючого на Близькому Сході і дружину шефа генеральних штабів армії Алму Повелл. Коли була мова про армію у Савдійській Арабії усі присутні підня лись на ноги і бурхливими оплесками висловили свою пошану до тих, що сповняють свій обов'язок супроти Батьківщини.

Закінчив своє звідомлення Президент ЗСА стверд жен ням, що брутальність і диктатура завжди викликатимуть спротив ЗСА і вільних країн світу. „Наша ціль є моральна, справедлива і потрібна, тому ми переможемо", — заявив в кінці своєї промови президент Дж. Буш.

В АМЕРИЦІ

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУДДЯ відмовився відкинути оскарження на панамського диктатора генерала Мануеля Антонія Норієгу про його участь у торгівлі наркотиками, заявляючи, що його оборонці не змогли доказати про будь-яке пошкодження їхній справі з того приводу, що уряд вжив підслухових апаратів для телефонічних розмов генерала. Цим своїм рішенням суддя Федерального окружного суду Вілліям Гівелер відкрив дорогу до судової розправи над ген. А. Норієгою, котра мала б розпочатися 24-го червня.

ПЕРЕВЕДЕНИЙ КРАЙОВИЙ опит студентів виказує, що теперішні студенти менше цікавляться кар'єрами та здобуттям гроша. Натомість багато більше цікавляться занечищенням довкілля та поліпшенням міжрасових відносин. Цей же опит, переведений Американською радою для справ освіти та Каліфорнійським університетом серед університетських першокурсників, зареєстрував і те, що зростає студентська активність і зацікавлення справами крайового маштабу.

ПЕРЕЛІТ ПОНАД 80 ІРАКСЬКИХ літаків до Ірану викликала в Уряді президента Джорджа Буша цілий ряд питань щодо задумів Ірану та його нейтральности у воєнних діях в околицях Перської затоки. Спосіб та кількість літаків, що перелетіли на територію Ірану ставить під знак питання твердження Теграну, що про це іранці нічого не знали. Радше навпаки, це вказує на неперед обговорену справу та отриманий дозвіл. Іран заявив, що ці літаки будуть приземлені аж до закінчення війни. Одначе Уряд ЗСА має деякі сумніви щодо цих тверджень і покищо не може розгадати причини такої приязні між країнами, які тільки недавно закінчили жорстоку восьмилітню війну.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Дві промови

В середу минулого тижня, 22-го січня 1991, Михаїл Ґорбачов несподівано скликав пресову конференцію, чого він ніколи не робить, і відчитав довшу заяву у зв'язку з варварською дією совєтського війська у Вільнюсі і Ризі із смертними жертвами та різкою реакцією на ці події в СССР і на Заході. Ґорбачов впевнив, що він і далі „не знав" про висилання війська до Литви й Латвії. Вину за гідні жалю події скинув на литовців і латишів, які своєю „протиконституційною поведінкою", невідповідним ставленням до військовиків і їх родин створили атмосферу, в якій могли статися „зудари". Ґорбачов заповів переведення слідства, але вже тепер згори створив теорію, яка виправдує військо.

Далі Ґорбачов рішуче заперечив, начебто Совєтському Союзові загрожувала диктатура і начебто події у Прибалтиці віддзеркалювали відворот від дальшої демократизації СССР згідно з напрямними „перебудови". Він не подав ніяких даних про ті „демократизаційні пляни" і не хотів заторкувати цю справу, як теж не хотів говорити про запальну проблему свободолюбних рухів. Він не допустив до зголошування журналістами запитів щодо внутрішньої ситуації в СССР, зате використав нагоду, щоб, не називаючи прізвища Бориса Єльцина, різко наторгувати його за критику політики Кремля.

Виступ Ґорбачова перед журналістами у Москві мав за мету злагідити, якщо не цілком усунути препогане для Ґорбачова враження в самому СССР і за кордоном, що його викликали події у Прибалтиці. Європейська Економічна Спільнота припинила допомогу у висоті одного більйона долярів, що були призначені для рятування підсовєтської економіки. Державний секретар Джеймс Бейкер остентаційно вітав членів урядів Литви й Латвії у Білому Домі. Це мусіло спонукати Ґорбачова — рятувати ситуацію. Проте, це йому не вдалося. Промова,ви пак відчитана перед журналістами заява, була крутійська, і Ґорбачову не помогло те, що він з'явився на пресовій конференції з економістом Ярославом Яковлевим і новим міністром закордонних справ Александром Бездметних, які мають марку „ліберялів". Це не був виступ державного мужа, а політикана, який старається рятувати свою позицію — і далі загирює її своєю вірністю комунізмові та реакційному неділимству.

Наступного дня, як Ґорбачов промовляв у Москві, президент Джордж Буш промовляв у Білому Домі до делеґатів Асоціяції американських резервових старшин. Ціла промова стосувалася конфлікту з Іраком і теперішньої війни. Ця війна, — казав Президент, — не розпочалася 16-го січня цього року, а насправді 2-го серпня минулого року, коли Саддам Гуссейн збройно окупував Кувайт. Ота неспровокована аґресія супроти слабої сусідської країни грозила порушенням всього міжнародного ладу у світі. Міжнародна спільнота виявила багато терплячости, — Рада Безпеки ООН прийняла аж 12 резолюцій, які вимагали звільнення Кувайту та давали Саддамові п'ять місяців часу для евакуації. Але Саддам, — казав Джордж Буш, — використав той час для саботування всіх дипломатичних спроб ліквідувати конфлікт мирно та скріплював військові оборонні позиції. Жодна війна не приходиться дешево, — пояснював Президент. — Перший тиждень воєнних дій був виповнений масовими летунськими атаками, які знищили багато ворожих летовищ, пошкодили комунікаційну систему Іраку і його центр досліджень ядрової зброї. Воєнна дія проходить за пляном, але треба рахуватися з дальшим ходом, в якому будуть людські втрати і будуть невдачі, — попереджав президент Буш і прославляв американських вояків на Арабській пустині, запевняючи їх та їхні родини, що ціллю військової комендантури є звести до мінімуму людські жертви і перевезти вояків назад додому як мога швидше. Заявив Буш також, що цю війну міжнародна коаліція веде з поглядом на майбутність, щоб створити такий новий міжнародний лад, який виключить подібні аґресивні акти, як напад на Кувайт Іраку, в майбутньому. Це була промова лідера, свідомого своєї величезної відповідальности за життя півмільйона американських чоловіків і жінок в уніформах і за сучасне й майбутнє цієї великодержави. У промові не було реторичних квіток, не було порожніх фраз, лиш виразна згадка про мету цієї війни — створити кращий і тривкіший майбутній міжнародний лад. — Дай то Боже, щоб ця війна насправді була останньою.

У тих, що виросли на Україні, світогляд, психічна й ідійна настанова були безпосередньо пов'язані із конкретними переживаннями на рідних землях. Для тих людей навіть у їхній підсвідомості не існує проблеми дводоплєу чи роздвоєння лояльности поміж батьківщиною а країною їхнього нового поселення. Ідентифікація із батьківщиною може бути до того сильна, що людина психологічно уважає, що своє рідне є „там", а чуже — „тут".

До другої групи, під оглядом психологічного пов'язання із країною предків, можна зачислити тих, що прийшли вже на світ у країнах нового поселення. Процес їхньої освіти, дозрівання, виховання та акультуризації тісно пов'язаний із діяспорою. Багато серед них з таких, котрі наголошують своє етнічне походження в контексті другої національности. Екзистенціяльно проблема — „там" своє, „тут" чуже — вже не існує. Така людина можливо що ще бажає затримати почуття етнічної окремішности, одначе її почуття перманентности є пов'язане з країною нового поселення. Психологічно поняття батьківщини пов'язане із „тутешнім" існуванням. Про блема України, якщо взагалі існує для них, розглядається в контексті загальнолюдських вартостей. Деякі із тих, котрі психологічно уважають се бе тільки українського походження, наголошуючи *походження*, а не теперішність, є вже повністю асимільовані під оглядом національної лояльности.

В час потрясаючих політичних змін, наприклад, війни, може витворитися психологічна криза серед мешканців діяспор. На такі конфлікти були виставлені жиди в Німеччині під час Першої світової війни; японці, німці чи італійці в ЗСА під час Другої світової війни, чи тепер ара би, котрі живуть у ЗСА. Різні діяспори по різному намагалися розв'язати поді бні конфлікти. Райнгарц писав, що перед Першою світовою війною жиди, котрі жили в Німеччині, намагалися розв'язати конфлікт поміж поняттям „німецькости" і „жидівськости". Цікаву інтерпретацію зґаданого екзистенціяльного конфлікту знаходимо у вислові Курта Блюменфельда, молодого сіоністичного активіста, котрий у 1914 році писав: „Ми, націоналістичні жиди, є свідомі, що той, хто лишається льояльним супроти жидівської нації, не може бути нельояльним супроти німецької батьківщини". Тут поняття батьківщини ужите у вужчому значенні, як країни, де людина прийшла на світ і проживала, а поняття нації, як всеобіймаюче, не обмежене часом і простором, як поняття, яке об'єднує спільноту людей цієї самої культури, історичного пов'язання й етосу. На закінчення цієї статті бажаю звернути увагу, що екзистенціяльний погляд не тільки одна із теорій, які намагаються пояснити співвідношення людей у конкретні часу і просторі. Як теорія, екзистенціялізм не всеобіймаючий. Його негативною стороною є наголошення на обмеження, які накладає час і простір на дію людини.

Іван Головінський

ПОНЯТТЯ „БАТЬКІВЩИНА" І „ДІЯСПОРА"

III.

Одначе історія людства недвозначно доводить, що людина своїм інтелектом і свобідною волею має можливість до певної міри перебороти границі часу і простору. Людина не тільки реагує на дійсність, як твердила рефлексологія Сеченова і Бехтярева, чи як учить екзистенціялізм. Людина також має можливість творити нову дійсність.

Українська нація — спільна нам усім, де б ми не перебували тепер у діяспорі, — сьогодні творить нову свою дійсність. Вона бореться за своє природне право жити незалежним, суверенним життям. Історія у своєму поході до вдосконалення форм людського суспільного життя відкинула як пережиток минулого марксистську інтерпретацію історії, котрий твердив, що людство прямує неминуче до всесвітнього державного устрою, побудованого на комунізмі.

Ми є свідками, як у світі провалилася ідея діялектично-матеріялістичного комунізму, побудована на ненависті й класовій боротьбі, а перемагає ідея самовизначення націй, побудована на принципі взаємної толеранції, пошанування національних і людських прав, та на принципі приватної власности і вільного ринку.

Для України сьогодні найвищою екзистенціяльною рацією є завершення будови Суверенної Соборної Держави на рідних землях і збереження почуття національної ідентичности серед українців у діяспорі. Тоді ми будемо не пасивними спостерігачами подій, але по своїй спроможності будемо співактивними у цьому небувалому історичному процесі.

Швайцарський психіятр Бінсвангер, про котрого була згадка раніше, в дискусії про негативні аспекти екзистенціялізму писав, що найкращою антитезою душевної порожнечі й відчуження є активна співдія і цілеспрямованість. Українська діяспора сьогодні, більше ніж будь-коли в минулому, має прекрасну нагоду розвинути активну співдію із національно свідомими, державно-творчими силами України.

Микола Мушинка

ЯКИМ БУВ ДЛЯ МЕНЕ 1990 РІК?

З таким запитанням звернулася до мене українська редакція „Радіо Свобода". Без перебільшення можу сказати, що 1990 рік був для мене найвизначнішим у дотепершньому моєму житті.

Тому, що в 1968 році я не погоджувався з окупацією Чехо-Словаччини совєтськими військами, мене у 1971 році звільнили з роботи в університеті та суворо заборонили займатися педагогічною й науковою діяльністю. Цілих двадцять років довелось мені заробляти на хліб фізичною працею. Спочатку я був пастухом колгоспної худоби (п'ять років), пізніше кочегаром у котельні (п'ятнадцять років). У перші роки я вірив, що це якась фатальна помилка, яка виясниться, але коли ні після 15-ти років моє ім'я невільно було згадувати у бібліографічних посиланнях, я втратив будь-яку надію і думав, що до пенсії мені не вийти з котельні.

Та раптом все це змінилося. На початку 1990 року мене запросили заочно читати лекції з українського фолклюру в університеті, а від червня став постійним працівником Університету ім. Шафарика, того самого університету, з якого мене двадцять років тому вигнано. Та це не все: мене почали запрошувати на різні наукові конгреси, симпозіюми, конференції і всюди дали змогу виступити з доповідями. Побував я на Світовому конґресі славістів у Ґаррогейті в Англії, на Першому конгресі Міжнародної Асоціяції Україністів і на Світовому конґресі фолклористів у Києві, на Світовому форумі українців діяспори у Варшаві, на сесії Наукового товариства ім. Шевченка в Сарселі біля Парижу, на Ржеґорживській конференції у Львові, на Конференції українських істориків у Славську і т.п.

Після довгої перерви мене почали друкувати і то досить інтенсивно дома і за кордоном, зокрема на Україні. За цей один рік в мене вийшло друком понад шістдесят статтей на різні теми, а посередництвом радіостанції „Свобода" я майже щотижня мав змогу виходити в етер і говорити до сотень тисяч українців у цілому світі.

Та найбільше радує мене факт, що у Чехо-Словаччині ми покінчили з тоталітарним комуністичним режимом і стали на шлях нормального життя, не лише проклямованої свободи і демократії, а справжньої. Оцей шлях не є і в майбутньому не буде легким та іншого виходу з кризового стану немає:

Із студентів я задоволений, на своїх співробітників теж не можу скаржитися. Завантаженість у мене велика, але коли відчуваєш, що ти потрібен людям (а я це відчуваю), тоді і жити хочеться. Та й у сім'ї в мене цього року, нівроку, все гаразд: дружина як і раніше допомагає мені; теща не сварить, що город не покопаний; старший син подарував мені внучку Петрусю; середній одружився з українкою; наймолодший після річного стажування у Києві продовжує вивчати фолкльористику й історію у Празькому університеті і навіть Студентське українознавче товариство там засновав...

А що я хотів би побажати нашим слухачам до Різдва і Нового Року? Я завінчую так по-нашому, по-лемківськи, як мій небіжчик Яньо в рідному Курові вінчували, коли ми, умившися та стали на шлях нелише проклямованої свободи і демократії, а справжньої. Оцей шлях не є і в майбутньому не буде легким та іншого виходу з кризового стану немає:

Вінчую вам на полю уроди, дома приплоди, на ставочку розмноження, на діточках потішіння; од панів ласки, од людей приязнь, а од мило Бога пожеґнання. Жеби сте мали тилько теличок, як в горі єличок, а тильо бичків, як в лісі бучків.

Христос раждається!"

Пряшів 20/12-1990

Ан дрій Качор

ЗА ВІДНОВУ СПРАВЖНЬОЇ КООПЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ

II.

Ці ідеї розвивають і практично пробують реалізувати такі визначні громадські і кооперативні діячі, як Микола Левитський, відомий в Україні „Артільний батько" (1859-1934), Василь Доманицький (1877-1910), Христофор Барановський (1874-1941), світовозлавний економіст і кооператор Михайло Туган-Барановський (1865-1919); а в Галичині — інж. Василь Нагірний (1847-1921), д-р Теофіль Кормош (1861-1927), д-р Кость Левицький (1859-1941), Кость Паньківський (1855-1915), д-р Евген Олесницький (1860-1917), о. Остап Нижанківський (1862-1919), д-р Степан Федак (1861-1937) і багато інших передових громадських і політичних діячів, які допомагали і творили з кооперації національно-економічний рух.

Не буду називати передових діячів української кооперації в Західній Україні, які зараз по Першій світовій війні під проводом Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові, що його очолював інж. Юлян Павликовський, зуміли створити або закріпити й розбудувати такі кооперативні Централі, як „Народна Торгівля", „Центросоюз", „Центробанк" і „Маслосоюз" у Львові.

Осяги тих централь, як і осяги окружних, повітових і низових кооператив, подібно як і осяги „Дніпросоюзу", „Українбанку", „Централу" і „Кооперцентру" в Києві в часі нашої короткотривалої державности, були великі, моральні і матеріяльно імпозантні.

Увесь цей великий і сильний національно та економічно кооперативний рух большевіки знищили, матеріяльні добра загарбали, а провідників цього руху, які не встигли своєчасно вийхати закордон, — вирарештували, вистріляли або вивезли до різних концентраційних таборів на далекому північному Сибірі. Не знищили вони тільки національної кооперативної ідеї, як не змогли і не зможуть знищити національної душі народу.

І тепер, у добі „гласности і перебудови", цей наш кооперативний рух треба відновити, відродити і розбудувати, бо він своєю організованою силою може дуже поважно скріпити економічну силу України. Він може відродити почуття любови один до одного, навчить своїх членів самопошани і співпраці, а також навчить їх самостійно думати та розв'язувати різні господарські й загальногромадські проблеми. І про це хочу сказати кілька слів, подати свою скромну думку під розвагу провідникам і діячам Народного руху в Україні.

За віднову справжньої кооперації в Україні

Коли б я жив в Україні і мав можливість співпрацювати над економічною відбудовою України, то я вибрав би кооперативний відтинок праці та почав би від організації кооператив у Західній Україні, де ще живуть люди, які працювали в кооперативних установах і які ще в своїх серцях і своїх душах мають сантимент і зрозуміння для кооперативної ідеї.

Практично треба було б у Львові відновити Ревізійний Союз Українських Кооператив, що верховну ідейно-організаційну та ревізійну централю усього кооперативного руху. Треба було б віддати цій установі його імпозантний дім при вул. Технічькій ч. 1., де можна було б примістити організаційний, ревізійний і пропагандивний кооперативний апарат, що практично почав би діяти над опрацюванням конкретного пляну відновлення справжньої української кооперації, спираючись на взірцях західньоукраїнської кооперації між двома світовими війнами.

З усіх можливих кооперативних секторів найперше треба було б організувати або відновити споживчу кооперацію по містах і містечках, а щойно пізніше цю саму роботу провести по селах, спираючись у початках на т. зв. сільських, тепер існуючих „споживчих кооперативах", які мали і мають ще тепер монопольний характер у наших колгоспних селах і які по суті не є справжніми кооперативами, як дехто думає.

Для відновн, перебудови чи організації нових споживчих кооператив в Україні, на мою скрому думку, найкраще надається випробувана 60-літньою працею система „Народної торгівлі". Вона і назвою і змістом своєї організаційної системи найбільш може бути сприємливою.

„Народна торгівля", як знаємо з історії українського кооперативного руху, була заснована з ініціятиви інж. Василя Нагірного 5-го липня 1883 року у Львові. В основу її організації покладено кооперативні ідеї рочдельських ткачів з Англії, що їх Нагірний добре вивчив і перецінив на українській ґрунт із швайцарських споживчих кооператив, де він студіював архітектуру і де основно запізнався з кооперативним рухом у Швайцарії.

„Народна торгівля", за думкою і пляном В. Нагірного, мала стати осередком і централею для всіх міських і сільських крамниць, без огляду на їх правну форму, кооперативну чи іншого громадського характеру, що хотіли б організовано співпрацювати над розбудовою української торгівлі, яку В. Нагірний за посередництвом „Народної торгівлі" хотів вивести на широкий світовий ринок.

Треба признати, що ці свої первісні ідеї „Народна торгівля" зреалізувала, виправляючи тільки в ході своєї праці свій статут, перемінюючись не тільки на товарову ґуртівню для дрібних споживчих крамниць, але на справжню централю усіх українських споживчих кооператив у Західній Україні.

Знову ж треба було б віддати „Народній торгівлі" її „знаціоналізований" дім у Львові, Ринок ч. 36, а відтак і інші доми по різних містах, де діяли Відділи „Н. Т.", а саме: в Станиславові, Перемишлі, Тернополі, Дрогобичі, Коломиї, Стрию, Снятині, Самборі, Рогатині, Бродах, Сяноці, Городенці, Борщеві, Золочові, Збаражі, Косові, Мостиськах і Соколі, — міста ці подано так, як творилися ці Відділи. А далі ця сама схема і ця сама система може поширитися і на центральноукраїнські міста, містечка і села, відкриваючи відділи львівської „Народної торгівлі", або ж львівську Централю перенести до Києва. Це вже тільки проблема організаційноправа, а не суттєва.

Вирінає ще питання, чи не треба було б може відновити також „Дніпросоюз" у Києві як Союз Споживчих Союзів України, як це було в часі української державности? Це, однак, питання дискусійне. „Дніпросоюз", як справжня центала української споживчої кооперації, проіснував дуже коротко, не цілих два роки (1918-1920) і не мав змоги виховати провідників цього руху ані завершити і випробувати свою організаційну структуру. Інша справа з „Народною Торгівлею" у Львові з обслугою майже всіх міст у Західній Україні, бо вона виросла з малої клітини, заснованої в 1883 році, у велику Крайову Централю українських споживчих кооператив, яка в 1983 році святкувала своє 50-ліття, маючи тоді 6,104 членів, в тому коло 400 міських споживчих кооператив, які користали з обслуги її 30-ти ґуртовень, у яких торґи дійшли до суми 8,551.000 польських злотих. Це був дуже поважний матеріяльний успіх. У тому часі „Н. Т." була в контакті з подібними споживчими союзами в Англії, Франції, Швайцарії й Австрії, користаючи теж і з їхніх досвідів.

І хоч у 1939 році в ході подій Другої світової війни окупація українських земель большевиками й німцями припинила нормальну працю і розвиток „Н. Т." у Львові, то одначе залишився її довголітній досвід, готовий, добре

(Закінчення на стор. 3)

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА!

Д-р мед. Роман Осінчук

Забудькуватість — один з об'явів старости, а не раз це об'яв хвороби

Забудькуватість — це відносно часте явище чи об'ява людської старости. Звичайно у віці 60-70 років людина часто сама завважує оту забудькуватість і то найшвидше забуває чомусь прізвища інших людей, а то й навіть деяких своїх знайомих. Це трапляється нерідко при зустрічі свого знайомого. Правда, ця забудькуватість є хвилева, проте вона справляє деяку неприємність, а бодай деяке зніяковіння. Правда теж, що така стареча забудькуватість не виявляє якогось погіршення і вона триває довгими роками, й людина чи й знайомі до неї звикають, бо стан є майже постійно однаковий. Очевидно, що пам'ять у старших віком людей між 70-тим і 90-им роком життя чи й може погіршується й до інших справ, але не так вчасно як до прізвищ. На жаль, докладного вияснення цього саме явища медицина досі не подала.

Проте проявя забудькуватости та поступового занику загальної пам'яти (особливо в дещо вчасншому віці) людині багателізувати не вільно, бо це може бути першим сигналом нашіть поважної хвороби нервової системи, хоча б для прикладу подати хворобу Альцгаймера. Про неї свого часу автор цих рядків вже писав. Тому при появі такої забудькуватости , зокрема коли вона з'являється в молодших літах життя (у п'ятдесятих роках) та в деякій мірі ще й погіршується, себто поширюється поза прізвища людей чи назви маловживаних країн, міст чи рідко вживаних слів, така людина повинна звернутись до лікаря, щоб він дослідив цей зовсім пам'яти для виключення можливости розвитку якоїсь хвороби з початковими об'явами забудькуватости.

Очевидно немає тут місця на опис усіх хвороб з об'явами забудькуватости.

Проте я згадаю для прикладу деякі такого роду хвороби чи хворобові стани (крім вже зґаданої хвороби Альцгаймера), в яких початковим об'явом може бути забудькуватість. От хоча б згадати про всякого роду лікарства, таблетки чи т. зв. вітаміни, що їх радо беруть старші люди навіть за порадою своїх знайомих. Тому, як вже вгорі я згадував, такий громадянин чи старша людина при появі об'явів забудькуватости повинні порадитись у свого лікаря, описуючи докладно, коли і як ця забудькуватість появилася та рівночасно забрати до лікаря всякого роду таблетки, які дана особа вживає. Забудькуватість часто виступає при різних нервових хворобах, і по правильній діягнозі та лікуванні часто всякі об'яви, включно з забудькуватістю та хвилевою втратою пам'яти, уступають. Початкові об'яви забудькуватости при зґадуваній уже хворобі Альцгаймера є тим характеристичні, що хвора людина звичайно не є про них свідома. Нерідко забудькуватість є тже першим об'явом стану депресій, що виступає у старших людей, частіше у жінок, зокрема самотніх. Такі ж об'яви виступають у старших людей з інтелектуальним поважним занепадом та загальною нервозністю. Відповідне лікування чи навіть зміна середовища, в якому дана людина живе, часто ці об'яви усуває, і нервовий стан та забудькуватість зникає. Зокрема жіноча депресія вимагає довшого лікування та лікарської опіки. Стан депресій у податних до неї людей погіршується в часі гарячого літа особливо, коли людина не має доброго холодження кімнати, чи замало вживає рідин, чи води. Перенесення такої людини в краще середовище, до ліпшого мешкання та догляду, — особливо лежачих хворих, — не раз до кількох днів усуває стан забудькуватости чи й інші неприємні об'яви погіршення пам'яти. Дуже важною справою є контроля ліків, які часто з різних причин старша людина заживає чи то на доручення лікаря, в якого лікується, чи й за порадою свого доброго приятеля чи приятелки. Тому незвичайно важливо є дотримуватися докладного припису свого лікаря щодо ліків і ніколи на власну руку, чи й за порадою рідні або приятелів, не брати якихось ліків без апробати лікаря. Слід пам'ятати, що старша людина далеко сильніше реагує як молодша й здорова на всякі ліки і на зміну їх давок навіть таких лікарських речовин, як вітаміни. Зокрема треба бути обережним з насонними таблетками. Цікаво, що навіть деяка зміна кухні та способу харчування може викликати деякі хворобові об'яви чи забудькуватість. Це зокрема проявляється у старших сільськиків. Тому, відвідуючи лікаря, треба старшим людям про все розповісти лікарені, навіть про зміну їхніх звичаїв, бо особливо відноситься до людей вегетаріянців. Довший, навіть кількамісячний брак м'яса в людини може давати деякі забурення у старших людей з приводу цілковитого браку вітаміни Б-12. У старших жінок нерідко буває ослаблення пам'яти та забудькуватість при розвитку недомагань щитовидної залози, зокрема в її вчасній стадії розвитку, коли ще не стверджується побільшення зґаданої залози.

Автор цих рядків умисне зґадав про більше хворобових об'явів, у тім забудькуватости, у старших людей чи про втрату пам'яти, бо один і другий об'яв є не лиш об'явом старости, себто слабшої функції нашої нервової системи, але такі ж об'яви можуть бути одними симптомами в початках розвитку якоїсь органічної чи функціональної хвороби старшої людини. Тому старша людина повинна мати свого особистого лікаря, в якого є докладна метрика різних хвороб в часі життя людини; такий лікар може скоріше відкрити якийнебуть патологічний стан у свого пацієнта чи пацієнтки і то у вчасній стадії хвороби, коли не раз забудькуватість є єдиним початковим хворобовим об'явом.

УКРАЇНА БАГАТА, АЛЕ ЗАНЕДБАНА. ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ СТАТИ НА ВЛАСНІ НОГИ. ПЕРЕШЛІТЬ ВАШУ ДИВІДЕНДУ І ПОЖЕРТВУ НА ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Видавнича діяльність волинян у Вінніпезі

Недавно ми мали велику приємність тримати в руках 15 число журналу „Літопис Волині", що його видає Інститут Досліджень Волині при співпраці Т-ва „Волинь" у Вінніпезі, Канада. У ньому ми читали багато свіжого і корисного матеріялу. І від того часу, як ми отримали те 15 число, не проійшло багато часу і ось тепер зовсім несподівано ми отримали вже 16 число того самого надзвичайно цікавого журналу „Літопис Волині".

Перегортаємо його сторінки і знаходимо там чимало цікавих статей, які знову і знову нагадують нам про нашу далеку землю. Нагадують і кажуть не забувати нам її, не забувати ти тут на далекій чужині. Може й для того існують Інститут Досліджень Волині і Т-во „Волинь", щоб публікувати такі збірники як „Літопис Волині", щоб будити часто приспане сумління і нагадувати нам про нашу дорогу Волинь.

16 число „ЛВ" розповідає нам про міста і села, про нашу всенародню трагедію, яка сталася в 1651 році під Берестечком. Також нагадує нам, щоб ми не забували подій з минулої історії Української Православної Церкви на Волині. І нагадує нам про волинські звичаї, про весілля на Волині. Каже нам, що по селах і містах Волині є багато чудових церков, яких наші відвічні вороги протягом довгих віків не могли знищити. Над усіма тими церквами високіє наша незабутня Почаївська лавра.

16 число „Літопису Волині" багате на різноманітний матеріял, а також подає сильветки і знімки тих волинських людей, які відійшли до вічности, одні як мученики, а інші через нормальну фізичну смерть, нам також і про них треба знати, а тому „ЛВ" нам про те нагадує.

Крім „Літопису Волині" ч. 16 волиняни видали на 18 сторінок кольорового каталог із порядковим числом і назвою всіх своїх видань. У каталозі подано знімок колишнього почесного голови Інституту Досліджень Волині Митр. Іларіона, ікона Почаївської Божої Матері, різдвяні картки і ювілейні марки. Перевидали праці Митр. Іларіона: „Система українського правопису" і „Трираменний хрест". Також перевидали працю інж. Ф. Онуфрійчука „За православну козацьку Україну", інж. Є. Пастернака „Нарис історії Холмщини і Підляшшя", У. Самчука „На кості вороному", „Літопис Волині" ч.5 та видали А. Юриняка „Критичним пером" ч. 3. Друкують працю проф. В. Трембіцького „Національні та державні кордони Великої Волині" і підготовляють до друку „Літопис Волині" ч. 117 та працю Митр. Іларіона „Українська Церква і культура".

Ми згадали всі праці, що були видані і перевидані торік. Варто нам зацікавитися і помогти матеріяльно, бо знаємо, що кожного тиж ня висилаємо свої видання на Волинь і в Україну.

Адреса для замовлень: Research Institute of Wolyn, P. O.Box 606, Winnipeg, Man., Canada R3C 2K3.

М. П.

Діяспора...

(Закінчення зі стор. 1)

маємо усучасненого та на науковому рівні оформленого довідника про діяспору. Видання в Україні, загально ж відомо, не лише ігнорували, промовчували, але також викривляли відомості про діяспору".

Д-р В. Маркусь розказує, що передбачається шість томів ЕУД: австралійського, східньоєвропейського, західньоєвропейського, американського, канадського та південноамериканського. Згадує і про те, що існує можливість сьомого тому про українську діяспору в СССР, після редагування якого дозрівають в Україні. Тут редактор вказує на ті клопоти та зусилля, що їх доводиться зустрічати в дорозі до зреалізування такого проєкту, як ЕУД. Найважливішим і мабуть найважчим завданням було утворення редакційних груп у різних країнах. Для цього треба було відбути поїздки, провести цілий ряд зустрічей-нарад, щоби зорганізувати співробітників, колективи авторів і редакторів по країнах. Існують вже ці колективи в Англії, Франції, Німеччині, Чехо-Словаччині, Польщі та Югославії. Активно діє редакційний комітет в Австралії під проводом д-ра Марка Павлишина та кілька колективів у ЗСА. Крім цього, в кожній країні є люди, з якими головна редакція контактується індивідуально.

Про справу ЕУД ми вже не один раз розповідали на сторінках преси, хочемо щоби вона була добра, корисна та якістю не пасла задніх. Над цим працюємо, до цього змагаємо але одно часно здаємо собі справу з того, що все залежатиме від багатьох чинників і людей.

Енциклопедія Української Діяспори — не індивідуальний твір. Це вислід спільних зусиль. Д-р В. Маркусь підкреслює, що вірить в допомогу українських учених, журналістів, колекціонерів, архіварів і дослідників, щоби розпочате діло довести до успішного кінця. Він також не сумнівається у жертвенності української громади, яка, помимо багатьох навантажень сьогодення, завди приходить з допомогою коли йдеться про спільне та важливе діло. Кінчаючи коротку зустріч, д-р В. Маркусь стверджує, що „на наш твір очікує не лише українська діяспора, яка хоче утривалити своє минуле і сучасне. На цей твір очікує також і Україна, щоби знати більше про своїх розпорошених синів і дочок".

З проханням звертаються до нас усіх присутні обоє представники Фундації Приятелів Енциклопедії Українознавства В. Баранецький — голова та С. Олесницька, щоби українська громада підтримала цей гідний проєкт. Для цих цілей подаємо адресу та телефон Фундації: The Foundation of the Friends of Encyclopedia of Ukraine Inc. 6 Nebraska Dr. Matawan, N.J. 07747, tel.: (201) 583-8035.

Демократичні...

(Закінчення зі стор. 1)

ліканського політичного блоку „Демократична Україна". Створення такого блоку дозволить брати участь у багатопартійних виборах за одним списком — альтернативним КПУ, розробляти спільну платформу з усіх важливих питань політичного життя України.

Закликаємо політичні партії, громадські організації, національно-культурні товариства, робітничі та страйкові комітети, молодіжні та студентські організації приєднатися до політичного блоку 'Демократична Україна'".

Наміри засвідчили представники таких партій та організацій: Народний Рух України, Українська Республіканська Партія, Демократична Партія України, Партія Демократичного Відродження України, Соціял-Демократична Партія України, Партія Зелених України, Українська Народно-Демократична партія, Народна Партія України, Українська Селянська Демократична Партія, Об'єднана Соціял-Демократична Партія України, Демократична Спілка (Київська організація), Українська Ліберально-Демократична Спілка, Конфедерація Анархістів України, Спілка Незалежної Української Молоді Українська Молодіжна Асоціяція, Асоціяція „Зелений Світ", Чехо-Словацьке культурне товариство.

УРЯД З'ЄДНАНИХ СТЕЙТІВ Америки через свого представника в комісії для справ оборони людини Організації Об'єднаних Націй, головне бюро якої знаходиться у Женеві, Швайцарія, домагається, щоб Ірак добровільно відтягнув своїх представників з цієї комісії, або ЗСА поставлять пропозицію про позбавлення права для Іраку і над цією справою відбудеться голосування. На думку Уряду ЗСА Ірак не має жодного морального права засідати в комісії прав людини, до якої входять 43 країни світу. Голова американської делегації Кеннет Блеквелл заявив, що делегація не є аж настільки наївною, щоб вірити про добровільне уступлення Іраку. Він вірить, однак, що комісія створить спеціяльний комітет для полагодження справи вимоги ЗСА і перевірки ситуації в Іраку і Кувайті. На нарадах комісії буде обговорюватися також справа совєтської окупаційної влади в Литві і Латвії. Швеція, яка засудила поведінку Москви у Прибалтиці, назвала цей випадок грубим порушенням прав людини і вже підготовляє проєкт засуджуючої резолюції.

ЗАСТУПНИК МІНІСТРА закордонних справ Швеції П'єр Шорі заявив кореспондентам, що протести на Заході значно послабили агресивність совєтських диктаторів у Прибалтиці, бо вони побачили практичні наслідки такої акції солідарности демократичного світу. Він підкреслив, що Швеція виноситиме проблему Прибалтики на міжнародних форумах, зокрема на форумі Організації Об'єднаних Націй і її комісій, а також на конференції 34-ох європейських країн, сигнаторів Гельсінських угод і домагатиметься права для всіх трьох прибалтійських країн на самостійність й незалежність.

У ТОЙ ЧАС, ЯК БУЛО ВЖИТО громадські гроші, щоби допомогти банкові Нової Англії, то Департамент скарбу гостро обмежив свої вклади до Крайового банку свободи, власником якого була муринська громада Мангеттану та в той спосіб приспішили банкрутство цієї інституції. Згідно зі зізнаннями колишніх службовців та базуючись на документах Крайового банку свободи, офіційні чинники Департаменту скарбу, рятували банк Нової Англії з 15 біл. дол. вкладів, а не Крайовий банк свободи, що міг похвалитися тільки 100 міл. дол. вкладами. Саме ця поведінка службовців Департаменту скарбу викликала голосні дискусії про те, що існуючі правила не є надто справедливими.

НОРВЕГІЯ ПЕРША зголосилась допомогти коаліції очищувати води і побережжя Савдійської Арабії, забрудне ні оливою, що її донедавна зливав у Перську затоку злобний і психічно незбалянсований іракський диктатор Саддам Гуссейн. Деякі американські компанії вже почали працю на побережжях Савдійської Арабії. Покинуто норвежські човни розкладаються на воді надувні загороди, які не допускають ропу заблизько до берегів.

САДДАМ ГУССЕЙН У РОЗПАЧІ, мабуть, збільшує терористичну діяльність у світі, бо іншої він не здібний вже розвинути, кажуть політичні спостерігачі. В Атенах терористи випустили протитанкову „базуку" в напрямі відділу „Амерікен Експресс". Не було жертв в людях, але терористам вдалось знищити приміщення і документацію, яка згоріла у вогні. Також в Марселі, Франція, терористи підставили свою бомбу в культурному центрі для чужинців, від зриву якої постраждали інші будинки. Анонім потелефонував до французької преси і заявив, що атентат виконали оборонці „ізраїльського сіонізму". Тому, що ізраїльці, ані взагалі жиди не вживають цього терміну, поліція прийшла до висновку, що атентат виконали араби.

Літературний і історичний конкурси

Комісія Фонду СУА ім. Лесі і Петра Ковалевих при гадує шановним авторам про проголошення чергових конкурсів. Проголошуємо літературний конкурс на історичну повість, або оповідання. Тему можна зачерпнути з будь-якого відтинку української історії.

Реченець конкурсу: 31-го грудня 1991 року. Твори повинні бути написані на друкарській машинці у трьох примірниках. Допускається до конкурсу твори, які вийшли друком у 1990 і 1991 роках. Твори підписані псевдонімом повинні мати теж залучену коверту з прізвищем автора. Склад журі й висота нагород будуть подані пізніше.

Проголошується теж нашу ковий історичний конкурс на історичну працю (монографію).

Темою може бути будь-який відтинок історії України. Рукопис повинен обіймати найменше 100 сторінок машинопису в трьох примірниках. Допускається до конкурсу теж наукові твори, які вийшли друком у 1991 і 1992 роках.

Реченець конкурсу: 31-го грудня 1992 року. Склад журі й висота нагород будуть проголошені пізніше.

Твори обох конкурсів слід надсилати на адресу: Ukrainian National Women's League of America, Inc., 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003.

За віднову справжньої...

(Закінчення зі стор. 2)

передуманий статут і різні правильники, та найважніше — лишилося добре ім'я в усіх споживчих Союзах Західньої Європи, з якими „Н. Т. співпрацювала, і це також великий моральний капітал, який треба було б використати при відновленні справжньої споживчої кооперації в Україні. Ніяким чином для відновлення чи організації споживчої кооперації в Україні не можна взоруватися на російській „державній" кооперації, що ввесь час була і є під контролею Комуністичної партії, тоді коли справжня кооперація мусить бути свобідним і самостійним виявом волі своїх членів і свого самостійного кооперативного проводу.

Ці мої думки „старого кооператора" піддаю під розвагу провідникам РУХ-у і друзям-кооператорам в Україні, які саме тепер ломлять собі голову, як розпочати кооперативну працю, щоб вона була успішною і справді кооперативною. Самозрозуміло, що подані вище думки — це не діягноза „кооперативного лікаря". Таких претенсій автор цієї статті не має. Він тільки бажає звернути увагу на проблему, яка чекає на вирішення в Україні, та вказує на один з можливих шляхів розв'язки цієї проблеми, яка, до речі, є ще дискусійною проблемою.

ДОПОМОЖІТЬ РУСЛАНОВІ!

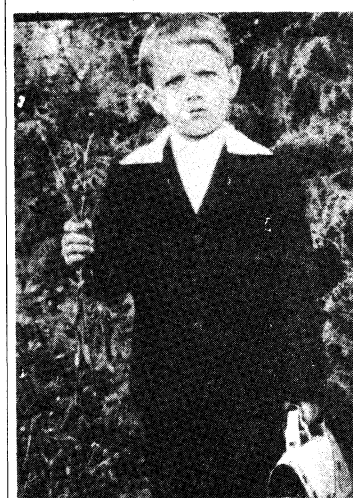

Р. Куцан

Руслан Куцан — це восьмилітній хлопчина з села Великий Любінь, Городоцького району, Львівської області. Руслан хворіє на лєвкемію і є дуже ослаблений. Цього місяця він приїжджає до стейту Ню Йорк на лікування. Місцевий лікар погодився його прийняти як пацієнта. Але Руслан не має ані одного члена родини, чи знайомого в західньому світі. Йому дуже потрібна фінансова підтримка. Чи ви не помогли б йому? Прошу виписувати чеки на „Ruslan Kucan Fund" і присилати пожертви на адресу: Ruslan Kucan Fund, Ukrainian (Toronto) Credit Union Acct. 2529150, c/o 1490 Markham Rd., Scarborough, Ont. M1B 2V9 Canada.

Отець Петро Галадзя,
Скарборо, Онтаріо

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Марії Флис

складаю 100 доларів
на ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ
ВОЛОДИМИР КОЗІЦЬКИЙ
Йонкерс, Н. Й.

22-го січня 1991 р. припадає
ДВАДЦЯТЬ П'ЯТА РІЧНИЦЯ СМЕРТИ
найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУНЯ

бл. п. інж.

МОДЕСТА МАКАРА

СВЯТА СЛУЖБА БОЖА
із ПАНАХИДОЮ

була відправлена
19-го січня 1991 року в Дітройті, Миш.
в церкві Непорочного Зачаття ПДМ
Про молитви просить —
дружина ОЛЬГА з родиною

†

З жалем повідомляємо родину, друзів і знайомих,
що 27-го січня 1991 р. у пізніх годинах помер

бл. п.

ПЕТРО ДОВБАЧУК

Тіло спочиває у Conroy Funeral Home, 2nd Street, Bound Brook, N.J.
По ближчі інформації проситься телефонувати:
249-3123.
Залишив у смутку:
ДРУЖИНУ, СИНІВ, НЕВІСТОК І ВНУКІВ

З 28-го на 29-те січня 1991 р. упокоївся в Бозі
на 67-му році життя

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР РІЙ

родом з села Демня, Миколаївського району,
Львівської області.
Тіло Покійного спочиває у Cook Walter Funeral Home, 150-10 Hillside Avenue, Jamaica, Queens, N.Y.
Тел.: (718) 526-6670.
Тіло буде виставлене 29-го і 30-го січня між 3-ою і 9-ою год. веч.
ПАНАХИДА у середу, 30-го січня 1991 р.
Покійний залишив у смутку
сестру СТЕФАНІЮ в Україні
та дальшу родину, як теж приятелів
і знайомих

ПОДЯКА

В першу болючу річницю смерти, з вдячністю складаю опізнену але сердешну подяку родині, приятелям і знайомим за молитви, співчуття, участь у похороні, пожертви на Служби Божі, чудові квіти, за всі пожертви на різні цілі в пам'ять найдорожчого і незабутнього
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п.

ВАСИЛЯ ДУМИ

Щиро дякую Всечесніщим отцям Лаврентієві Лавренюкові за відвідини в шпиталі, о. Левові Гойдейдові за похоронні відправи, Андрієві Добрянському за чудові заспіви.
На дітей в Чорнобилі склали 4.230 дол.:
1.000.00 дол. — Ірина і Ярослав Куровицькі;
по 100.00 дол. — Дарія і Едвард Камінські, Віра і Ярослав Криштальські, Галина Кусик, Віра Менцінська, Влодко Менцінський, Розалія, Анна і Юрій Пастернаки, Анна і Володимир Раки, Олімпія і Володимир Роговські, Володимира і Стефан Сливоцькі, Марія і Ярослав Томороки;
75.00 дол. — Лідія і Андрій Закревські;
по 50.00 дол. — Варка і Ярема Бачинські, Катря і Ярослав Чарвонюки, Марта і Роман Данилюки, Люба й Ігор Декайли, д-р Герберт і д-р Ляриса Диршки, Ольга і Мирон Гнатейки, Евген і Евгенія Івашківи, Александра Яблонська, Михайлина Книш, Ірена і Володимир Кріси, Михайло Лободяк, Оксана й Олег Лопатинські, Зеня і Василь Никифоруки, Марія і Ярослав Опрески, д-р Юрій і Міля Русини, Марія і Юрій Штогрини, Наталка і Маркіян Титли, курень пластунок „ТІ, що греблі рвуть"
по 30.00 дол. — Люба і Павло Михалевичі, Марія і Якім Палії;
по 25.00 дол. — Віра Березовська, Оксана Бак-Бойчук, Оля і Богдан Бродини, Христя і Олег Данилюки, Ірена і Богдан Чайківські, Ліда і Ярослав Черники, Христина і Юрій Ференцевичі, Дарія Генза, Наталія і Михайло Гаврилюки, Оля і Роман Гаєцькі, Поля Книш, Христя і Ярко Кохани, Стефанія і Дмитро Косовичі, Дарія і Стефан Кравченюки, Лідія Крушельницька, Александра Крумшин, Христина і Юрій Кушнірі, Мирослюб Лозинський, Наталія Лучанко, Ярослава й Іван Лучечки, Слава й Орест Менцінські, Тамара і Перфірій Пеленкевичі, Оля і Юрій Пастернаки, Марія Раковська, Софія і Ігор Раковські, Орися і Петро Салики, Стефанія і Стефан Савчуки, Надія і Мирослава Шайлі, Марія Шуст, Ірена Стецьків, Тоня Туринська, Марта й Евстахій Ярошi, Окружна Управа Союзу Українок Америки, Пластприят;
по 20.00 дол. — Софія і Олександер Борецькі, Андрій Данилюк, Галина Винників, Василь Фесьо, Зірка і Микола Галіви, Володимир Корнага, Христина і Юрій Кушнірі, Оксана і Богдан Кузшинки, Орися і Микола Лаби, Зінаїда й Осип Левицькі, Уляна Любович, Ірена й Іван Мокрівські, Надя Савчук, Люба й Оксана Яреми, Ольга і Ярко Зазулі, Надя Данилюк, Ольга Фостик, Марія Шепарович, П. Сидорак, Аскольд Хемич, одна особа без прізвища 20.00 дол. і одна особа 10.00 дол.;
по 10.00 дол. — Люба Артимишин, Марта Данилюк, Лідія Гладка, Ольга Гнатейко, Олександра Киршак, Ірена Комар, Еліза Панчак, Розалія Полчій, Іванна Ратич, Омеляна Рогожа, Іванна Рожанковська, Марія Савчак, Уляна Старосольська, Ірина Чабан.
На РУХ в УКРАЇНІ 100.00 дол. склали: Оля і проф. Тарас Гунчак.
На ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ „НАШЕ ЖИТТЯ" зложили:
25.00 дол. — Окружна Управа СУА в Ню Йорку;
50.00 дол. — членки 64-го Відділу СУА: Любомира Артимишин, Марія Даниш, Володимира Івануса, Христя Навроцька, Софія Салдан;
40.00 дол. — працівники канцелярії СУА: Омеляна Рогожа, Ірена Чабан, Ірена Комар, Еліза Панчак;
по 20.00 дол. — Евген і Ірена Мельник, Христина і Володимир Зарицькі;
10.00 дол. — Ольга Трачук.
На БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ зложили 500.00 дол. — Антін і Віра Шумейки.
На УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ зложили: 200.00 дол. — Антін і Віра Шумейки;
по 25.00 дол. — Богдан і Володимир Сніжі, Оля і Ярослав Городецькі.
Нашу подяку висловлюємо похоронному заведенні П. Яреми за взірцеве переведення похорону.
Нехай Всевишній Господь винагородить усіх своїми щедрими ласками.
Дружина — НАТАЛКА ДУМА з дітьми

Український Музей
та
Літературно-Мистецький Клюб
запрошують членів, прихильників та зацікавлених українським мистецтвом
НА СЕРІЮ ДОПОВІДЕЙ
ДОКТОРА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА
ДМИТРА СТЕПОВИКА
старшого наукового працівника Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР
„1000-ЛІТНІЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ІКОНИ"
8-го лютого (п'ятниця) 6:30 по пол.
в Літературно-Мистецькому Клюбі, 136 Second Avenue, New York, N.Y. 10003
Дім Українського Визвольного Фронту
„УКРАЇНСЬКЕ БАРОККО — НАЦІОНАЛЬНА СВОЄРІДНІСТЬ І СВІТОВИЙ КОНТЕКСТ"
10-го лютого (неділя) 2-га по пол.
в Українському Музеї,
203 Second Ave., New York, N.Y. 10003
„ЛЮДИНОЛЮБНІ, ХРИСТИЯНСЬКІ ОСНОВИ МИСТЕЦЬКИХ ТВОРІВ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА"
29-го березня (п'ятниця) 6:30 по пол.
в Літературно-Мистецькому Клюбі
136 Second Ave., New York, N.Y. 10003
Дім Українського Визвольного Фронту

Український Музичний Інститут
Відділ у Філядельфії
розпочинає святкування
РОКУ МИКОЛИ ЛИСЕНКА
проголошений ЮНЕСКО з нагоди
150-ліття його народження
КОНЦЕРТОМ
Ліпеї Волянської
(Сопрано — Едмонтон, Канада)
і
Д-ра Тараса Філенка
(Фортепіяно — Київська Консерваторія Музики)
В програмі твори
ЛИСЕНКА І ЙОГО МУЗИЧНИХ ПОСЛІДОВНИКІВ
в неділю, 10-го лютого 1991 р. о год. 4-ій по пол.
в Українському Освітньо-Культурному Центрі
у Філядельфії, Па., 700 Cedar Rd.
По інформації звертатися до Лесі Рудий: тел.: (215) 927-4699
Вступ: $7.00.

Губернатор Дж. Флоріо цікавиться проблемами екології України

Під час зустрічі у губернатора (зліва): д-р Анатолій Панов, Божена Ольшанівська, д-р Юрій Міщенко та губернатор Ню Джерзі Джим Флоріо.

Члени „Зеленого Світу" з України д-р Юрій Міщенко і д-р Анатолій Панов відбули ряд корисних нарад з губернатором стейту Ню Джерзі Джимом Флоріо і з членами його уряду. Наради, які відбулися 29-го листопада 1990 року, були діловиі і віддзеркалювали зацікавлення і стурбованість найвищих урядових чинників Ню Джерзі екологічними і економічними проблемами України.

Ця зустріч була частиною дуже вдалої тури, яку зорганізувала організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) для двох активістів екологічної організації „Зелений Світ" по Америці. Міщенко і Панов мали наго ду зустрітися і розмовляти з представниками урядів (міських, стейтових і федерального), пресою, урядовими і неурядовими агенціями і групами та виступати перед громадами.

Трентонська конференція почалася тим, що губернатор Флоріо офіційно привітав Міщенка і Панова з їх прибуттям до ЗСА і опісля виступав в дискусіях про справи участи східньоевропейських громадян Ню Джерзі в різних галузях стейтового уряду з групою представників, яка нараховувала 14 осіб. В цей час також порушено справи виміни українських студентів і надання їм стипендій, торгівлі з Україною і проблеми Чорнобиля. В дискусіях про Україну брали участь два „Зелені", Божена Ольшанівська і Волтер Боднар з АГРУ, Теодор Романков і Данило Марчишин. Під час розмов губернатор Флоріо виявив велике зацікавлення проблемами природи і екології України. Йому ці справи близькі, тому що під час кількох каденцій як конгресмен першої ньюджерзької округи, а опісля як губернатор, він працював над охороною природних ресурсів і над поліпшенням довкілля у Ню Джерзі. В наслідок його зусиль стейт Ню Джерзі зайняв провідне місце в країні щодо регламентів і дотримування екологічних стандартів. Губернатор також обіцяв підтримку проектів, які заплановані у зв'язку з п'ятою річницею Чорнобиля в квітні 1991 року.

Для українців Ню Джерзі й інших стейтів, а також за кордоном губернатор Джим Флоріо є відомою і шанованою особою. Це він у вересні 1983 року аніс законопроект у Палаті Репрезентантів ЗСА, щоб створити комісію досліджень великого голоду в Україні в 1932-33 рр. Цей внесок прийняв американський Конгрес в 1984 р. і на базі цього закону створено в Конгресі Комісію Досліджень Голоду в Україні з фондом півмільйона доларів. Ця конгресова комісія стала політичним важелем, який допоміг розвиткові **гласности** в СССР і заохотила свідків, які уціліли, щоб вони відкрито свідчили про цей найгірший злочин проти людства, яким був великий голод в Україні в 1932-33 роках.

Комісія, яка почала працю на весні 1986 року, закінчила її в 1990 р. і оприлюднила результати в трьох томах. Ініціятива Джима Флоріо дала далекосяжні результати, які прямо впливають на теперішні події в совєтській імперії і за які українська спільнота буде йому зобов'язана і вдячна.

Після зустрічі з губернатором, Міщенко, Панов, Ольшанівська і Боднар конферували із Норманом Мил лером, референтом Відділу Охорони Довкілля, із Лорі Голінською і Йоганною Камаріпульос, асистенткою губернатора для зовнішніх справ. Й. Камаріпульос у своєму звіті Джемісові П. Фоксові, заступникові шефа канцелярії губернатора, писала: „Пані Ольшанівська, яка перекладала, пояснила затурбованість професорів (Міщенка і Панова) про застарілість фабрик в Україні і відсутність в них якої-небудь контролі забруднюючих відпадків. Також нема законів, які підтримували б контролю забруднення повітря, води і землі. В Україні зовсім нема технології для поліпшення умов у фабриках і в їхньому довкіллі.

Норман Миллер рекомендував, щоб український уряд спершу видав ряд законів і стандартів, які допомогли б установити механізм контролі забруднення у фабриках. Але тут є трудність в тому, що власником фабрик є держава, і виходить, що держава мусіла б сама на себе наложити обмеження".

Вона далі звітувала, що Миллер „обдумував можливості, щоб приватна індустрія тут, в Ню Джерзі, подарувала українським фабрикам промивалки димарів і очищувачі повітря. Він признав, що ця думка може мати позитивний відгук, бо це дасть приватній індустрії добру рекламу. Показові лекції і демонстрації приватної індустрії можуть навчити, в який спосіб очистити забруднені райони України. В додатку до сильного радіоактивного забруднення, в „чистих', тобто в нерадіоактивних околицях України, є важке хемічне забруднення".

У звіті є висновок: „Норман Миллер і я погодилися запросити Торговельну і Індустріяльну Асоціяцію в Ню Джерзі на розмови в справі згаданих можливостей і доручити українській екологічній асоціяції примірники законних вимог регуляміну для стандартів довкілля". Ці документи будуть вислані, згідно з обіцянкою, до АГРУ, а відтак в Україну, до „Зеленого Світу".

Наступна зустріч української чвірки була з ню джерзьким шефом Відділу торгівлі Джорджем Зоффінгером. На зустрічі також були присутні Й. Камаріпульос і Фил Ферзан. Джордж Зоффінгер має великий досвід у банківській справі, є динамічний і модерний голова, який сприяє національним і міжнародним торговельним зв'язкам Ню Джерзі і підходить дуже серйозно до можливості торговельних зв'язків України з підприємствами й індустрією Ню Джерзі, специфічно з фармацевтичною і хемічною індустрією.

У звіті з цієї зустрічі Й. Камаріпульос пише: „Зоффінгер коротко розповів про свою недавню поїздку до СССР. Для установлення партнерства з Україною ключевою проблемою він уважає справу виміни карбованця на тверду валюту, на що українці відповіли, що в Україні плянується установити свою власну вимінну валюту. Він пояснив, що чинники, які будуть займатися економічним розвитком, мусять бути певні, що за продукцію в Україні вони одержать тверду валюту.

Міщенко і Панов вислови ли побоювання, що їхній бюрократичний уряд може спробувати наложити контроль над прибутками з торгівлі і що великі американські фірми можуть маніпулювати слабим економічним становищем України на свою користь. На це Зоффінгер відповів, що це не є правдоподібне, бо його намір є сприяти малим і середньої величини фірмам, і показати їм, як вони всі можуть скористати з їхньої економічної присутности в Україні".

В дискусіях виринуло питання від Фил Ферзена, де є центр сили і торгівлі в Україні — в Києві, Львові чи Дніпропетровську, і з ким стейт Ню Джерзі повинен провадити переговори і торгівлю. Україні рішучо відповіли, що осідком Української Республіки є Київ, і тим він і залишиться, коли Україна стане цілком самостійною.

Й. Камаріпульос пише далі, що „українська група підкреслювала потребу технологічної співпраці. Україна має досить сировини, але не має досвіду у будівництві. Українці дискутували про можливість допомоги Ню Джерзі у будові мешканевих домів в Україні, тому що треба перемістити людей із забруднених радіяцією районів. Шеф торгівлі обіцяв поговорити в цій справі з Асоціяцією Будівничих Ню Джерзі загально, а зокрема з будівничим Говманіяном.

При кінці зустрічі вирішено, що бюро губернатора буде підтримувати зв'язок з Ольшанівською і буде інформувати її про поступ зв'язків і праці. Беручи до уваги зміни в Україні, співпраця із організацією Американці в Обороні Людських Прав в Україні і з іншими українськими групами відкриває для Ню Джерзі великі нові можливості.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ЗСА висловив своє розчарування з приводу тюремних засудів п'ятьох захисників демократичного руху в Китаї. Речниця Державного департаменту Маргарет Татвайлер заявила, що їхні провини не були нічим іншим, як тільки мирним висловом політичних поглядів і на тюремні засуди не заслуговують. В іншому випадку це буде нехтуванням Універсальної Декларації Людських Прав, яка забезпечує право кожному на свободині вислів своїх політичних переконань. Серед вісьмох дисидентів засуджених минуло сто тижня був також Венг Ден, один із найбільш визначних оборонців демократичного руху, який брав участь у демонстраціях 1989 року в Китаї.

Найкращий дарунок

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ —

НЕОБХІДНА КНИЖКА ДОМА І В ШКОЛІ!

ПОДБАЙТЕ,

щоби в кожній публічній бібліотеці була повна і стисла двотомова

Енциклопедія України

В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

UKRAINE A CONCISE ENCYCLOPAEDIA

UNIVERSITY OF TORONTO PRESS

UKRAINE A CONCISE ENCYCLOPÆDIA

ЦІНА

Том І. $95.00

Том ІІ. $95.00

Хто замовить ОБА ТОМИ платить $170.00

включно з пересилкою

Замовлення і належність ТІЛЬКИ ЧЕКАМИ або ПОШТОВИМИ ПЕРЕКАЗАМИ (M. O.) слати

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

Св. п. проф. Олександра Сулима-Блохин

У Мюнхені відійшла у вічність у середу, 12-го грудня на 88 році життя, після тяжкої недуги, бл. п. д-р Олександра Сулима-Блохин — відома суспільна діячка, поетеса, повістярка, педагог, літературознавець, дружина проф. Юрія Бойка-Блохина. Походила з відомої священичої родини на Слобожанщині. Народилася 4 квітня 1902 року на Харківщині, де й закінчила середню школу з відзначенням у Дівочій школі для членів родин духовенства у Харкові.

У 1933 році закінчила з відзначенням мовно-літературний факультет Харківського педагогічного інституту, а потім — вже при Харківському університеті дворічну програму для викладачів високих шкіл в 1935 році і курси чужих мов в 1937 році. Працювала викладачем мов і літератури в інституті інженерів транспорту в 1933—1941 рр. та в інституті плянування в 1936—1941 рр. у Харкові. Була науковим секретарем, а також секретарем мовних комісій обох інститутів. Працю її в цих інститутах перервала Друга світова війна.

З наближенням фронтових дій в 1943 році виїхала з чоловіком на захід — до Львова, а потім до Відня, де пережила усі життєві труднощі кінця війни. По війні, вже у Мюнхені, працювала науковим секретарем і викладачем мов у Українській Високій Економічній Школі (УВЕШ) проф. Б. Мартоса в 1946—1950 рр.

Була відомою діячкою українського жіноцтва і значно пожвавила його діяльність в 1958—1968 роках; була головою ОУЖ в Німеччині та членом СФУЖО, заснувала ряд осередків, оживила діяльність інших, виступала на міжнародних конгресах, а з рамени СФУЖО об'їхала з доповідями жіночі осередки — в Канаді, в ЗСА, в Англії і Франції. В той час появилося декілька її соціологічних статтей, в яких розглянула долю українського жіноцтва, а також ширші огляди „Становище жінки в СССР" (1958р.) та вже пізніше — „До 90-ліття жіночого руху" (1975р.).

Покійна була відомою поетесою і письменницею, хоч її муза ховалася за псевдонімом Іванни Чорнобривець, про творчість якої любила дискретно спитати, не подаючи виду і натяку, що авторкою є вона сама. І тут треба згадати про її збірку поезій „В блакиті неба" (1959р.), збірку новель „З потоку життя" (1963р.) і збірник поезії „Ескізи" (1976 року) і ін.

Залишила ряд наукових літературознавчих праць — добрий десяток, друкованих в Наукових Записках УТГІ та УВУ і ін. Була доцентом УТГІ на підставі праці „Олександер Олесь" з 1960 р., а потім професором. Здобула докторат УВУ в 1969 р., а потім була доцентом і професором, членом-кореспондентом УВАН.

В роках 1966—1973 брала участь у щорічній навчальній програмі Українського Вільного Університету, спочатку як викладач, а потім доцент української мови і літератури. Здбайливо підготовлені нею курси в ділянках мови і літератури — з фаховою оцінкою творчости наших письменників: Куліша, Квітки-Основ'янен ка, Лесі Українки, А. Кримського й ін. запам'ятялися багатьом учасникам; в них розглянено мовно-стилістичні властивості повістей, поезій, розроблено критичний огляд окремих їхніх творів тощо. Пригадується і двогодинна доповідь про Сковороду і Куліша в ВУ.

Покійна проф. О. Сулима-Блохин була добрим і працьовитим викладачем і знавцем своєї ділянки. Була пізнати і належно оцінити знання своїх студентів і докторантів, щоб у потребі їм порадами допомагати, спрямовувати і заохочувати їх у вибраній ними ділянці їхніх студій, а тому залишиться надовго у пам'яті їхніх колег, викладачів, докторантів і студентів.

Відійшла від нас у вічність людина, яка залишила свій скромний вклад в нашу літературу, в нашу суспільну працю серед жіноцтва в еміграції, а також своєю педагогічною працею в краю — головно в Харкові, і на еміграції в Мюнхені (УВЕШ, УТГІ, УВУ) — признання і загальну пошану. Спочила далеко від рідної Харківщини, пам'яттю якої жила і творила в еміграції.

Була скромною і патріотичною людиною, муза якої скривалася із Іванною Чорнобривець у поетичній частині її творчости.

Вічна їй пам'ять! Похоронена в крипті на Вестфрідгоф у Мюнхені.

Співчуття з приводу болючої втрати надіслали проф. Ю. Бойкові Архиєпископ Анатолій і Єпископ Платон Корниляк, також співчуття висловили ректорати УВУ і УТГІ.

Похорон бл.п. проф. О. Сулими-Блохин відбувся у вівторок, 18-го грудня у каплиці цвинтаря Вестфрідгоф. Похоронні відправи відслужили екуменічно три отці: о. Архипресв. П. Дубицький, о. прелат Й. Джуджак, о. В. Смоктунович і протодиякон Ст. Куреша, співав хор.

Обширне похоронне слово і співчуття виголосив о. Палладій Дубицький, а в крипті прощальне слово від громади і організацій виголосив голова ЦПУЕН Степан Костюк. Серед жалібної громади були представники установ і організацій, в тому числі і німецьких, від УВУ — ректор проф. Т. Б. Цюцюра і проф. З. Соколюк, а також професори і кол. студенти. Похорон відбувся у глибокій жалобі і співчутті нашої громади; присутніх було понад 120 людей, які віддали останню пошану покійній, зокрема наше жіноцтво окремим вінком. Було кілька вінків і ряд букетів квітів.

Поминальна тризна відбулася в каварні, що обслуговує похоронні потреби. Започатковано молитвою, яку провів о. Палладій, а керував нею доц. інж. Гр. Комаринський (УТГІ). Під час тризни Ганя Щепко прочитала кілька поезій зі збірки „В блакиті неба", чим гідно вшанувала пам'ять покійної, а д-р Б. Кузь прочитав некролог та висловив співчуття проф. Ю. Бойкові від алюмнів — колишніх студентів і докторантів УВУ.

Передбачається окремий вечір, присвячений покійній, в якому розгляньється її творчість і духовний вклад в українське життя.

Д-р Б. Кузь

TRADITIONAL UKRAINIAN COOKERY

by Savella Stechishin.

TRADITIONAL UKRAINIAN COOKERY by Savella Stechishin (Handling and postage charges included) — $20.00. New Jersey residents add 7% sales tax

SVOBODA BOOK STORE 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302

ПРАЦЯ

Пошукуємо ЖІНКУ

до легкої домашньої праці та опіки над дітьми шкільного віку. Приватний покій з ласничкою. Прошу тел. вечером

(201) 894-1895

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

АНАСТАЗІЯ ПАЛИВОДА, член УНС Відд. 146-го ім. Івана Франка в Ворені, Мнш. померла 9-го листопада 1990 року на 65-му році життя. Нар. 1925 року в селі Вікно, Городенка, Україна. Член-ном УНС стала 1969 року. Залишила у смутку мужа Василя, двох синів Богдана і Ярослава, дочку Анну Барабаш, сестру в Україні та далшу родину. Похорон відбувся 11-го листопада 1990 року на цвинтарі Оливної Гори в Дітройті, Мнш. Вічна їй Пам'ять!

Григорій Корбяк, секр.

МИХАЙЛО ОСЦЕНСЬКИЙ, член УНС Відд. 123-го ім. св. Марії в Скрентоні, Па. помер на 65-му році життя. Нар. 11-го листопада 1924 року в Галичині. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку українську громаду в Скрентоні. Похорон відбувся 14-го листопада 1990 р. на цвинтарі св. Володимира в Скрентоні, Па.

Вічна йому Пам'ять!

С. Голик, секр.

ВАСИЛЬ КРАВЧУК, член УНС Відд. 380-го ім. Тараса Шевченка в Апопці, Фла., помер 24-го листопада 1990 року на 64-му році життя. Нар. 1926 року в Дідушицях Великих, пов. Стрий, Україна. Членом УНС став 1968 року. Залишив у смутку дружину Анну, братів Богдана, Івана і сестер Рузю і Досю з родинами в Україні. Похорон відбувся 28-го листопада 1990 року на цвинтарі Грінвуд в Апопка, Фла.

Вічна йому Пам'ять!

Секретар

ТЕОДОР ФЕДАШ, член УНС Відд. 65-го ім. св. Володимира в Елизабет, Н.Дж., помер 10-го грудня 1990 року на 77-му році життя. Нар. 9-го січня 1913 року на Лемківщині в Завданова - Коросно, Україна. Членом УНС став 1952 року. Залишив у смутку дружину Бетті (Янкович) Федаш, сестрінку Еву Кабаній, племінників і племінниць в Україні і Чехо-Словаччині. Похорон відбувся 12-го листопада 1990-го року на цвинтарі Роздейл Парк в Линден, Н.Дж.

Вічна йому Пам'ять!

Андрій Смит, секр.

ОКСАНА ПАСТЕРНАК, член УНС Відд. 372-го ім. Івана Франка в Плейнфілді, Н.Дж. померла 19-го грудня 1990 року на 68-му році життя. Нар. 12-го липня 1922 року в Погребках, Україна. Членом УНС стала 1952 року. Залишила у смутку сина Василя, дочок Стефанію і Силвію з родинами. Похорон відбувся 22-го грудня 1990 року на цвинтарі Гіллсайд в Сават Плейнфілд, Н. Дж.

Вічна їй Пам'ять!

С. Лонишин, секр.

ЗАКА Company DEPARTMENT STORE

26 First Avenue
New York, N.Y. 10009
Tel.: (212) 473-3550

ВЕЛИКОДНЯ КЕРАМІКА, інкрустована різьба, писанки.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 2.

Інститут Досліджень Волині, Вінніпег	50.00
д-р М. Біда, Чикаго	40.00
С. Барановська, Вестон	25.00
О. Дармохвал, Пискетевей	20.00
С. Білинський, Філядельфія	15.00
І. Вацлавський, Ірвінгтон	15.00
д-р О. Гудзяк, Сиракюз	15.00
Б. Казновський, Блумфілд	15.00
д-р Б. Шебунчак, Блумфілд	15.00
С. Андрушків, Мейплвуд	10.00
Я. Беж, Янгтавн	10.00
О. Білецька, Індіянаполіс	10.00
д-р Володимир Боднар, Парма	10.00
О. Бульба, Маємі Біч	10.00
Р. Войнаровський, Фла.	10.00
М. Грещинин, Баффало	10.00
С. Гутовин, Глендейл	10.00
П. Данилюк, Гаятсвил	10.00
М. Дзвінка, Нейпл	10.00
В. Дичій, Чикаго	10.00
д-р Т. Залуцький, Адельфі	10.00
А. Завць, Норидж	10.00
М. Карпів, Вашінгтон	10.00
К. Кифор, Ню Йорк	10.00
М. Когут, Філядельфія	10.00
І. Кровицький, Фармінгтон Гилс	10.00
М. Леськів, Вайставн	10.00
М. Литвинець, Рочестер	10.00
В. Лончина, Гинсдейн	10.00
Н. Мандрусяк, Флоргем Парк	10.00
Ф. Небошинська, Сомерсет	10.00
Т. Новосівський, Девон	10.00
Р. Олеярчик, Черч Гил	10.00
С. Осадца, Вілямсвил	10.00
С. Пірко, Ентійок	10.00
С. Савчук, Елмгирст	10.00
Д. Стахів, Мидлсекс	10.00
Д. Ухура, Кергонксон	10.00
І. Червінський, Бронкс	10.00
П. Бікюк, Рочестер	5.00
В. Білик, Джерзі Сити	5.00
З. Боднарський, Віліямсвил	5.00
Т. Бойчук, Еспаньола	5.00
О. Вахута, Бронкс	5.00
О. Вишневецький, Джексон Гайтс	5.00
Е. Войтович, Рочестер	5.00
П. Ганкевич, Йонкерс	5.00
Р. Глюх, Елмгирст	5.00
О. Джансон, Симсбурі	5.00
І. Дорожинський, Вудсайд	5.00
М. Дорощук, Ройлотон	5.00
С. Дудра, Стемфорд	5.00
М. Думка, Ню Йорк	5.00
О. Заячківська, Патерсон	5.00
М. Зін, Пискетевей	5.00
М. Зубаль, Воррен	5.00
Г. Клименко, Клифтон	5.00
Я. Козак, Гантінтон Велей	5.00
Р. Колодій, Трой	5.00
І. Котляр, Ірвінгтон	5.00
В. Куліш, Ярдвил	5.00
М. Куновський, Чикаго	5.00
д-р З. Кунцьо, Бейсайд	5.00
В. Лаврів, Парма	5.00
М. Тренза, Карл Плейс	5.00
М. Марушка, Чикаго	5.00
А. Михалик, Гемтремк	5.00
Д. Михайлишин, Чикаго	5.00
Л. Петрі, Чикаго	5.00
П. Питель, Твин Лейкс	5.00
О. Полатайко, Бетел Парк	5.00
О. Поритко, Філядельфія	5.00
Д. Пушка, Бронкс	5.00
О. Рак, Лонг Айленд Сити	5.00
П. Розак, Філядельфія	5.00
В. Сенежак, Вест Орендж	5.00
І. Сірик, Чикаго	5.00
І. Скакун, Гавел	5.00
Б. Снігур, Маямі Біч	5.00
д-р О. Сохан, Йонкерс	5.00
д-р О. Стрільбицький, Форт Вейн	5.00
О. Суховерський, Ньюарк	5.00
Р. Толубяк, Бостон	5.00
П. Холявка, Ютика	5.00
д-р Т. Чуй, Марлборо	5.00
О. Сушко, Балтимор	3.00
І. Блиха, Гарфілд	2.00
А. Вирста, Дітройт	2.00
М. Горішний, Линдгирст	2.00
І. Грес, Джерзі Сити	2.00
М. Дереш, Випані	2.00
М. Дребиш, Бронкс	2.00
В. Іванишин, Будбридж	2.00
П. Лещишин, Рачестер	2.00
Л. Луцишин, Філядельфія	2.00
В. Ніщук, Балтимор	2.00
П. Соломко, Чикаго	2.00
Ю. Федечко, Коламбас	2.00
І. Холева, Гемтремк	2.00

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

проголошує

ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ

НА АКАДЕМІЧНИЙ РІК 1991/1992

Згідно з рішенням Стипендійної Комісії у червні 1988 року

а) стипендії будуть признані тільки для UNDERGRADUATE **СТУДЕНТІВ визнаних каледжів та університетів (які студіюють для одержання свого першого ступеня бакалявра) і для ҐРАДУАНТІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ, які будуть прийняті до каледжу чи університету в часі виплати стипендії;**

б) студент-аплікант мусить бути АКТИВНИМ ЧЛЕНОМ УНСОЮЗУ (платить вкладку) принаймненше ДВА РОКИ при кінці березня того року в якому вносить своє подання на стипендію.

Основи признання стипендій:

1. **фінансова потреба**
2. **предмет студій**
3. **студійні досягнення**
4. **активність в українському громадському, а зокрема студентському житті**

До Канцелярії УНСоюзу треба прислати НЕ ПІЗНІШЕ ЯК:

1-го квітня 1991 р. — виповнений, підписаний і датований ФОРМУЛЯР
1-го травня 1991 р. — всі вимінені ДОКУМЕНТИ і ФОТОЗНІМКИ

Для набуття стипендійного формуляра пишіть на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

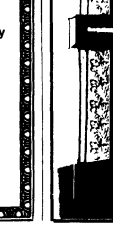

So. Bound Brook Monument Co.

45 Mountain Avenue, Warren, N.J. 07060

РАЇСА ХЕЙЛИК, власник

(201) 647-7221 ■ (201) 647-3492

ПРИЙМАЄМО ЗАМОВЛЕННЯ І СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ З РІЗНИХ ҐРАНІТІВ, МАРМОРІВ І БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, Н. ДЖ. ТА ІНШИХ ЦВИНТАРЯХ В ЗСА

●FUNERAL DIRECTORS●

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ЛУІС НАЙҐРО — директор
Родина ДМИТРИК

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568